

Гернего Ю. О., к.е.н.,
доцент кафедри інвестиційної діяльності,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана»
luliia88@yandex.ru

Iuliia Gernego,
Candidate of Sciences (Economics),
Associate Professor of Investment Activity Department
Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman
luliia88@yandex.ru

ПІДТРИМКА ІННОВАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ: ДОСВІД ШВЕЦІЇ

АНОТАЦІЯ. У статті обґрунтовано можливості підтримки інноваційної економіки на прикладі Швеції. Наголошено на визначальній ролі держави в інноваційному розвитку цієї країни. Це дозволило поєднати інноваційні пріоритети держави з напрямками активності суб'єктів інноваційної діяльності.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: інновація, фінансування, державна підтримка

THE SUPPORT OF INNOVATIVE ECONOMY: SWEDISH EXPERIENCE

ABSTRACT. The possibilities of innovative economics' support are researched for Sweden. The attention is paid to the prominent role of the state in innovative development of this country. It creates the possibilities to combine the innovative priorities of the state with the directions of subjects of innovative activity energies.

KEY WORDS: innovation, financing, state support

Вступ. Формування інноваційної економіки є достатньо складним процесом, що пов'язано із швидкоплинністю інноваційних процесів, зміною тенденцій і напрямів інноваційного розвитку. Для збереження конкурентних позицій країни на міжнародних ринках необхідною є координована державою усестороння підтримка інноваційного розвитку економіки. Зокрема, актуальності набуває дослідження успішного зарубіжного досвіду такої підтримки.

Постановка задачі (мета). Метою нашого дослідження є обґрунтування можливостей підтримки інноваційної економіки на прикладі Швеції, що аргументуємо лідерськими позиціями країни на міжнародних ринках.

Результати. Неодмінною складовою прогресивних змін у скандинавському суспільстві є систематичне впровадження інновацій, що створює основу для формування інноваційної економіки, забезпечення лідируючих позицій країн на міжнародних ринках. Держава націлена на забезпечення скоординованої діяльності суб'єктів господарювання, що реалізують інноваційні проекти, та фінансових установ, які формують достатній обсяг ресурсів для їх забезпечення.

У Швеції концепція інноваційної політики була сформована ще на початку 90-х років, вона не була конкретизована майже до 2001 р. — періоду створення нової державної структури, яка покликана відповідати за розвиток інноваційної діяльності в Королівстві Швеція, розробку інноваційної політики в державі з метою забезпечення економічного зростання та прогресу у наукових дослідженнях. Такою структурою стала Шведська Агенція розвитку інноваційних систем. Шведська інноваційна система складається з трьох основних напрямків: національної інноваційної системи, галузевої інноваційної системи, регіональних інноваційних систем. Більшість інноваційних та дослідницьких програм у Швеції здійснюються в дослідницьких лабораторіях університетів, коледжів і приватних дослідницьких лабораторіях великих виробничих компаній. З метою поєднання бізнесу та досліджень деякі інноваційні програми у Швеції ініціюються безпосередньо державою та відповідно фінансуються за державні кошти [1].

Бізнес відіграє ключову роль у фінансуванні інноваційних досліджень, витрачаючи на них приблизно 3,32 % ВВП Швеції. Шведський бізнес бере участь у розвитку інноваційної діяльності через «промислові дослідницькі інститути». Дослідницький сектор у приватних компаніях в основному зосереджений у 20 найкрупніших виробничих компаніях, що контролюють 2/3 виробничого потенціалу Швеції. Загальні обсяги фінансування дослідницької та інноваційної діяльності у Швеції складають 4 % від щорічного ВВП (державне та приватне фінансування). Щорічні обсяги фінансування науково-дослідної та інноваційної діяльності у Швеції є найвищими серед країн ОЕСР і складають приблизно 900 мільярдів шведських крон (137 мільярдів доларів США).

Зауважуємо, що на відміну від багатьох інших розвинутих країн у Швеції практично не застосовується традиційна система податкового інвестиційного кредиту. Урядом країни розроблено механізм так званого «корпоративного оподаткування». Податкові пільги надаються виходячи з результативності ділової актив-

ності корпорацій, стимулюється створення сильного бізнесу на інноваційній основі. Участь держави у кредитуванні інноваційних проектів здійснюється за посередництвом «бізнес-ангелів», тобто кредитна підтримка надається на реалізацію інноваційних ідей, які сприятимуть якісному стрибку суспільства. Завданням держави є регулювання результативності використання інноваторами отриманого кредиту [5].

Для активізації фінансового забезпечення інноваційних проектів у формі кредитування у 70-х роках в країні було створено Раду технічного розвитку, згідно положень якої для успішної реалізації інноваційного проекту необхідним є поєднання зусиль промислових підприємств з дослідженнями наукових установ і ресурсами банків і небанківських фінансових установ.

На сьогодні близько 80 % інноваційно-активних суб'єктів господарювання Швеції визнали банківський кредит ефективним ресурсом вдалого інноваційного розвитку [5]. У багатьох найбільших банках країни присутній напрям інвестиційного кредитування, яке здебільшого націлене на фінансування інноваційних проектів. Наприклад, Carnegie банк приймає участь у кредитуванні інноваційних проектів та досліджень, як в середині країни, так і за її межами. У 2013 р. банк надав кредит на суму 612 млн шведських крон найбільшому в країні виробнику вітрової електроенергії холдингу Vestas Wind Systems, що створило фінансові основи для розробки та впровадження нових технологій з метою удосконалення роботи вітрових електростанцій. Також Carnegie банк виступає фінансовим радником гірничо-геологічної компанії Nordic Mines, яка реалізувала проекти покращення технологічного рівня оснащення рудників.

На базі банку створено ряд фондів, які призначені для діяльності Carnegie у зарубіжних країнах. Інноваційну спрямованість має Kinafond, який засновано з метою співпраці Carnegie банку з фінансовими установами Китаю. Зокрема, одним з ключових пунктів такої співпраці є участь в програмах кредитування пріоритетних напрямів ділової активності та інноваційного розвитку країни [3].

EFG Bank приймає участь у так званому альтернативному інвестуванні, яке полягає у створенні ризикових фондів, що призначені для поповнення фінансових ресурсів суб'єкта господарювання на випадок виникнення нагальної потреби у них. Зокрема, така потреба часто виникає в процесі реалізації інноваційного проекту. Тому, можливість оперативного залучення фінансових ресурсів слугує основою продовження реалізації інноваційного проекту, стабільного інноваційного розвитку [2].

Серед небанківських фінансових установ звертаємо увагу на перспективи розвитку андеррайтингових компаній, які у Швеції орієнтуються на кредитування пріоритетних для держави галузей. Зокрема, це підприємства машинобудування, серед яких пріоритет надається суднобудуванню [5]. Серед інших фінансових установ у Швеції слід виокремити «шведський експорт-кредит» (SEK), який є державною фінансовою установою, основним завданням якої є кредитування виробництва продукції, яка орієнтована на експорт. Зокрема, фінансові ресурси надаються суб'єктам господарювання, які створюють конкурентоспроможну на міжнародних ринках інноваційну продукцію. Цим самим забезпечується сприяння інноваційному розвитку в країні [6].

Для сприяння розвитку державного сектору створено кредитну агенцію Kommuninvest. Агенція є посередником під час кредитування державних підприємств у Швеції за рахунок залучення національних та зарубіжних фінансових ресурсів. У 2013 р. об'єм кредитів, які були залучені за посередництвом Kommuninvest становив 208 млрд шведських крон, кредитний рейтинг агенції перебував на рівні AAA згідно версій Standard & Poor's та Moody's. Завдання агенції полягають у створенні умов для належного фінансового забезпечення пріоритетних для держави галузей, розвиток і координація ділової активності державних суб'єктів господарювання [4].

З метою сприяння інноваційній діяльності новостворених підприємств, у Швеції сформовані приватні інвестиційні компанії. Звертаємо увагу на те, що перші такі компанії в країні були створені в кінці 1980-х років. У 2012 р. нараховується близько 143 приватні інвестиційні компанії, що свідчить про їх популяризацію. У 2013 р. загальний обсяг кредитів, наданих приватними інвестиційними компаніями, склав 500 млрд шведських крон. Належне фінансове забезпечення на початковому етапі діяльності суб'єкта господарювання створює підґрунтя для його подальшої успішної ділової активності на інноваційній основі. Приватні інвестиційні компанії, в свою чергу, зацікавлені у розвитку прокредитованого суб'єкта господарювання, оскільки це слугує основою для зниження ризику їх функціонування та доцільності подальшої діяльності [6].

Висновки. Таким чином, у Швеції кредитування інноваційних проектів відбувається за рахунок використання фінансових ресурсів з різних джерел. Проте, особливістю є спрямованість інноваційних проектів на задоволення державних пріоритетів. Тому, в основі функціонування фінансових установ лежить також наці-

леність на кредитування інноваційних проектів згідно з державними програмами та пріоритетами. Держава виступає координатором і регулювальником у процесі взаємодії між кредиторами та суб'єктами господарювання, які реалізують інноваційні проекти.

Література

1. Віноградова О. Р. Аналіз світового досвіду інвестиційного забезпечення інноваційної діяльності підприємств / О. Р. Віноградова // Економіка промисловості. — 2012. — №1–2 (57–58). — С. 247–251.

2. Alternative investments. Official web site of EFG Bank. — Electronic resource. // The way of access: http://www.efgbank.com/cms1/cms/efgz/products_services/alternative_investments

3. Investment banking. Official web site of Carnegie. — Electronic resource. // The way of access: <http://www.carnegie.se/en/corporations--institutions/investment-banking/>

4. Kommuninvest of Sweden. Official web site — Electronic resource. // The way of access: <http://www.kommuninvest.org/en-gb/investor-relations.php>

5. OECD Reviews of Innovation Policy: Sweden. OECD Publishing, 2012.—276 p.

6. The Swedish Financial Market. Sveriges Riksbank. — Stockholm. — 2013—159 p.

Данилюк В. О., к.е.н.,
старший викладач кафедри менеджменту,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима
Гетьмана»
casidey.sid@gmail.com

V. Danylyuk, Ph.D.,
Senior Lecturer of Management Department,
SHEI «Kyiv National Economic University
named after Vadym Hetman»
casidey.sid@gmail.com

ЗВ'ЯЗОК ВИРОБНИЧОЇ І СТРАТЕГІЇ ТЕХНІЧНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА

АНОТАЦІЯ. Тези присвячено визначенню зв'язку між виробничою та стратегією технічного розвитку підприємства, що дає змогу чітко визначити управлінські аспекти відповідних процесів і сформулювати набір інструментів і дій з метою полегшення оперативного і стратегічного управління розвитком підприємства.